

Beslutsunderlag

Styrelsen 2023-10-26

Telefon: [031 64 73 56](tel:031647356)

Handläggare: Susanne Tumlin

Mejladress: susanne.tumlin@gryaab.se

Beslut högskolestöd 2024–2027

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

1. Gryaab ska under åren 2024 till och med 2027 stödja högskoleforskning med 600 000 kr/år.
2. Gryaabs styrgrupp för högskolesamarbete ges i uppdrag att årligen fördela beloppet mellan Gryaabs samarbetspartners.

Sammanfattning

Gryaab har i decennier samarbetat med högskolor för att utveckla nya reningstekniker. Den primära nyttan för Gryaab är ofta teknikutveckling som leder till bättre och mer hållbar avloppsvattenrening och slambehandling. Förutom kunskapen i sig leder samarbetena till kompetensutveckling för personalen, att knyta kontakter och skapa nätverk samt att Gryaab får en god påverkansmöjlighet i viktiga frågor. Samarbeten med högskolor ger också en synlighet inom akademien vilket är viktigt för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare.

De kommande åren förväntas nya krav infalla till exempel ett nytt avloppsvattendirektiv i EU vilket kommer kräva implementering av nya tekniker. Gryaab och högskolornas goda samarbete bedöms komma väl till nytta för att utveckla och implementera de tekniker som krävs för att kunna uppfylla de framtida kraven. En viktig förutsättning för dessa forskningssamarbeten är direkt ekonomiskt stöd till viktiga institutioner på högskolorna.

Gryaab föreslår att styrelsen ska besluta att fortsätta stödja högskoleforskning med 600 000 kr/år under åren 2024–2027. Den exakta fördelningen föreslås avgöras årligen av Gryaabs styrgrupp för högskolesamarbetet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Gryaab driver investeringstung och teknisk komplex verksamhet vilket innebär att tekniska förbättringar av verksamheten har en potential till långsiktigt förbättrad kostnadseffektivitet. Högskolesamarbetet har historiskt bidragit till mer effektiv implementering av teknik, till exempel skivfilter, rörliga bärare och rejektvattenrening. Det föreslagna beloppet på 600 000 kr/år är på samma nivå som beslutades om av styrelsen år 2021.

Bedömning ur ekologisk dimension

Det är en utmaning att åstadkomma god avloppsvattenrening och slamhantering med en växande befolkning och högre krav, samtidigt som till exempel el- och kemikalieanvändningen av resurshushållningsskäl behöver minska. Därav har de planerade högskoleprojekten i många fall inriktning mot hållbar avloppsvattenrening och cirkulära system. Med högskolestödet kan aktiviteter inom de gemensamma intresseområdena läkemedelsrening, återanvändning av vatten, tillskottsvatten och näringsåtervinning fortsätta.

Bedömning ur social dimension

Bättre och mer hållbar hantering av vattnet på Ryaverket och i samhället innebär mindre risk för smittspridning från spillvatten. Förbättrat kretslopp av spillvattnets nyttigheter ger bättre livsmedelssäkerhet i Sverige och världen. Samarbetena ger också spridning av kunskap och kompetensutveckling som bidrar till att stärka den regionala arbetsmarknaden.

Samverkan

Beslutet har behandlats på samverkansgruppsmöte den 19 oktober 2023.

Ärendet

Styrelsen har att ta ställning till fortsatt högskolestöd för åren 2024–2027. Förslaget innebär att Gryaab styrgrupp för högskolesamarbetet ges i uppdrag att årligen fördela beloppet 600 000 kr mellan Gryaab samarbetspartners.

Beskrivning av ärendet

Styrelsen beslutade år 2021 för fortsatt högskolestöd med 600 000 kr per år under åren 2022 och 2023. Presidiet har föreslagit att beslutet om högskolestöd ska fattas för en hel mandatperiod, det vill säga fyra år i taget. Ärendet gäller därför fortsatt högskolestöd för 2024-2027.

Bakgrund

Gryaab har i decennier samarbetat med högskolor för att utveckla nya reningstekniker. Samarbetet har historiskt varit fokuserat till Chalmers tekniska högskola, men under senaste decenniet alltmer utvecklats till att även omfatta Lunds tekniska högskola (LTH). Förutom ett direkt ekonomiskt bidrag till de berörda institutionerna består Gryaab insats även av andra delar. Gryaab satsar arbetstid i form av en industridoktorand och deltar i referensgrupper och styrgrupper till relevanta forskningsprojekt. Bolaget handleder examensarbeten och doktorander, undervisar, tar emot studiebesök och är medförfattare till vetenskapliga artiklar.

Nytta av högskolesamarbete

Den primära nyttan för Gryaab är ofta teknikutveckling som leder till bättre och mer hållbar avloppsvattenrening och slambehandling. Förutom kunskapen leder samarbetena till kompetensutveckling för personalen, att knyta kontakter och att skapa nätverk. Exempelvis kan nämnas ett mycket gott samarbete kring de piloter som Gryaab har haft under åren 2022–2024. LTH har bidragit med sin expertis kring granulerat aktivt kol (GAK) både gällande försöksupplägg, metoder och resultatutvärdering. De har aktivt deltagit i diskussioner i projektgruppen. Vidare har Gryaab också kunnat ta del av LTH:s utrustning då absorptionstester med olika slags aktivt kol har utförts på deras laboratorium. Chalmers har på samma sett bidragit med sin expertis och med sin utrustning, framförallt kring piloten med aerobt granulärt slam (AGS) som drevs 2022-2023. Chalmers har aktivt deltagit i diskussioner i referensgruppen och varit en stor källa till kunskap kring tidigare studier, jämförelser och omvärldsbevakning.

Gryaab har också haft god nytta av examensarbetare, som i de flesta fall kommer från Chalmers, för att kunna utföra kortare projekt, studier, undersökningar och analyser.

De kommande åren förväntas nya krav infalla till exempel ett nytt avloppsvattendirektiv i EU som kommer 2024, vilket kommer kräva implementering av nya tekniker. Gryaab och högskolornas goda samarbete bedöms komma väl till nytta för att utveckla och implementera de tekniker som krävs för att kunna uppfylla de framtida kraven.

Samarbetet med högskolorna stärker Gryaabs varumärke och ställning som attraktiv arbetsgivare då potentiellt framtida anställda får en första kontakt med Gryaab och VA-branschen.

Högskolestöd

Avdelningen för Vatten Miljö Teknik (WET) vid Chalmers och Gryaab har sedan 2003 ett avtal om samarbete där Gryaab har gett ett ekonomiskt bidrag, vilket sedan år 2015 har uppgått till 600 000 kr per år. Det ekonomiska stödet har varit avgörande för uppbyggnaden av en forskargrupp inom avloppsvattenrening på WET och gjort en kontinuitet i arbetet möjlig. Professor Britt-Marie Wilén har samordnat högskoleaktiviteterna, som involverar flera andra forskare, doktorander och forskargrupper.

Som jämförelse kan nämnas Nordvästra Skånes Vatten och avlopp, VA SYD och Sydvattens gemensamma forskningsbolag Sweden Water Research (SWR) där varje ägarbolag avsätter minst en procent av sin omsättning till SWR.

Högskolestödet fördelas idag främst till WET på Chalmers, genom Professor Britt-Marie Wilén och till en mindre del till Kemiteknik på Lunds Tekniska Högskola genom Professor Karin Jönsson. Förslaget innebär att Gryaabs styrgrupp för högskolesamarbete ges i uppdrag att årligen fördela beloppet mellan Gryaabs samarbetspartners.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Beslutet avser högskolestöd som är ett regelbundet återkommande ärende. Gryaab bedömer därför inte att ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större

vikt. Bedömningen har gjorts med utgångspunkt i vad som står angivet om frågor av principiell beskaffenhet i Gryaabs ägardirektiv, Göteborgs Stadshus AB:s anvisningar för ärendeberedning och Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll.

Bolagets bedömning

Högskolesamarbete främjar hållbar avloppsvattenrening och slambehandling samt har potential att leda till långsiktigt kostnadseffektiva lösningar för vatten och avloppshantering. De kommande åren anses detta särskilt viktigt då nya krav förväntas komma som kräver nya tekniker.

Institutionerna på Chalmers och i Lund utgör en värdefull miljö för samarbeten och är viktiga för att möjliggöra projekt som ligger inom Gryaabs intresseområde. Gryaab föreslår därför att styrelsen ska besluta att fortsätta stödja högskoleforskning med 600 000 kr/år under åren 2024–2027. Den exakta fördelningen föreslås avgöras årligen av Gryaabs styrgrupp för högskolesamarbetet.